

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave

833 16 Bratislava, Matúškova 21

Tel.: 02/59 880 200, 54 775 369, Fax: 02/59 880 800

E-mail: uksup@uksup.sk

Opatrenie na ochranu proti zavlečeniu a na obmedzenie rozširovania huby *Gibberella circinata* Nirenberg & O'Donnell (anamorfne štádium *Fusarium circinatum* Nirenberg & O'Donnell) na území Slovenskej republiky

Č. k.: OOR/ 36 /2008

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave (ďalej len „kontrolný ústav“) vyhlasuje v zmysle § 25 písm. l) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 193/2005 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 295/2007 Z. z. (ďalej len „zákon“) nasledovné opatrenia proti zavlečeniu a rozširovaniu škodlivého organizmu huby *Gibberella circinata* Nirenberg & O'Donnell (anamorfne štádium *Fusarium circinatum* Nirenberg & O'Donnell) na území Slovenskej republiky (ďalej len „škodlivý organizmus“ alebo „škodca“). Tieto opatrenia boli nariadené Európskou Komisiou pre územie Európskeho spoločenstva Rozhodnutím č. 2007/433/ES z 18. júna 2007 a sú záväzné pre fyzické a právnické osoby na území Slovenskej republiky podľa § 3 ods. 1 zákona.

Článok 1

Vyhlásené opatrenia

1. Zakazuje sa zavliekať a rozširovať škodlivý organizmus na území Slovenskej republiky.
2. Fyzickým a právnickým osobám sa ukladá za povinnosť bezodkladne ohlásiť všetky prípady výskytu alebo podozrení na výskyt škodlivého organizmu Odboru ochrany rastlín kontrolného ústavu, Hanulova 9/A, 844 29 Bratislava 42, tel. 02/ 69204 475, fax 02/ 6446 2084, email: ochrana@uksup.sk. Za podozrenie z výskytu sa pritom považuje zistenie príznakov podobných príznakom napadnutia popísaných v prílohe, ktorá je súčasťou tohoto opatrenia.
3. Rastliny rodu *Pinus* L. a druhu *Pseudotsuga menziesii*, určené na pestovanie, vrátane semien a šišíek na množiteľské účely (ďalej len „náchylné rastliny“) musia byť pri dovoze na územie Európskeho Spoločenstva (ďalej len „Spoločenstvo“) podrobené vo vstupnom mieste dovoznej rastlinolekárskej kontrole na prítomnosť určeného škodlivého organizmu podľa § 7 zákona a podľa §11 Nariadenia vlády SR č. 199/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov.

4. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia osobitného právneho predpisu¹⁾, zásielky náchylných rastlín pôvodom z tretích krajín, dovážané na územie Slovenskej republiky, musia byť sprevádzané rastlinolekársnym osvedčením podľa § 7 zákona, ktoré v časti „Dodatočné vyhlásenie“ potvrdzuje, že náchylné rastliny pochádzajú z miesta produkcie, ktoré je registrované úradnou organizáciou ochrany rastlín príslušnej tretej krajiny, táto organizácia nad ním vykonáva dohľad, a:
- a) boli trvalo pestované v krajine, v ktorej nie je známy výskyt škodlivého organizmu, alebo
  - b) boli trvalo pestované v oblasti bez výskytu škodlivého organizmu²⁾, alebo
  - c) boli pestované v mieste produkcie, na ktorom neboli počas úradných kontrol vykonávaných počas dvoch rokov pred vývozom pozorované žiadne príznaky napadnutia škodlivým organizmom, a bezprostredne pred vývozom boli testované na prítomnosť škodlivého organizmu s negatívnym výsledkom.
5. Náchylné rastliny pochádzajúce zo Spoločenstva alebo dovezené do Spoločenstva v súlade s bodom 4 tohoto opatrenia pri premiestňovaní na územie Slovenskej republiky a členských štátov Európskej únie musia byť sprevádzané rastlinným pasom podľa § 2 písm. i) zákona, vystavenom v súlade s ustanoveniami § 8 zákona a § 6 a 7 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č.199/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorý potvrdzuje, že náchylné rastliny:
- a) boli trvalo pestované v členskom štáte alebo tretej krajine, v ktorej nie je známy výskyt škodlivého organizmu, alebo
  - b) boli trvalo pestované v oblasti bez výskytu škodlivého organizmu, ktorú určil zodpovedný úradný orgán členského štátu alebo organizácia ochrany rastlín v krajine pôvodu v súlade s príslušnými medzinárodnými normami pre fytošnitárne opatrenia, alebo
  - c) boli pestované v mieste produkcie, na ktorom neboli počas úradných kontrol vykonávaných počas dvoch rokov pred premiestnením pozorované žiadne príznaky napadnutia škodlivým organizmom, a bezprostredne pred premiestnením boli testované na prítomnosť škodlivého organizmu s negatívnym výsledkom.

Článok 2

---

¹⁾ Príloha č. 3 časť A bod 17 a príloha č. 4 časť A I. kapitola bodu 37 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 199/2005 Z. z. o ochranných opatreniach proti zavlečeniu a rozširovaniu organizmov škodlivých pre rastliny alebo rastlinné produkty v znení neskorších predpisov.

²⁾ Táto oblasť musí byť určená v krajine pôvodu úradnou organizáciou ochrany rastlín v súlade s príslušnými medzinárodnými štandardmi pre fytošnitárne opatrenia vydané v rámci Medzinárodnej dohody o ochrane rastlín, revidovanej a schválenej rezolúciou 12/97 z 29. zasadnutia Konferencie Organizácie spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) v novembri 1997 – v kolónke „Miesto pôvodu“ sa uvádza názov oblasti bez výskytu škodlivého organizmu.

Kontrola dodržiavania opatrení

Dodržiavanie opatrení uvedených v článku 1 kontroluje kontrolný ústav podľa § 3, 7 a § 25 zákona.

- a) Kontrolu dodržiavania opatrenia vykonávajú fytoinšpektori odboru ochrany rastlín kontrolného ústavu podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona
- b) Nedodržaním opatrení nariadených kontrolným ústavom sa povinné osoby vystavujú postihu podľa § 4 ods. 4, § 28 a § 29 zákona.

Článok 3

Účinnosť

Opatrenia uvedené v článku 1 vstupujú do platnosti dňom 11.01. 2008 a účinnosť nadobúdajú dňom zverejnenia na www.uksup.sk .

V Bratislave dňa: 11.01.2008

Ing. Pavel Filkorn
riaditeľ

Príloha: k č.k. OOR/ 36 / 2008

Opatrenia k ochrane proti zavlečeniu a na obmedzenie rozširovania huby *Gibberella circinata* Nirenberg & O'Donnell (anamorfné štádium *Fusarium circinatum* Nirenberg & O'Donnell) na území Slovenskej republiky

Príznaky napadnutia hubou:

Huba *Gibberella circinata* (nepohlavná forma – *Fusarium circinatum*) napáda vegetatívne a generatívne orgány borovíc *Pinus* spp. poprípade douglasky Duglaska tisolistá *Pseudotsuga menziesii*, do hostiteľskej dreviny preniká cez poranenia a vyvoláva rakovinu kôry. Na dlhšie vzdialenosti sa huba môže ľahko šíriť osivom a sadbou hostiteľských rastlín. Napadnuté osivo môže byť zdrojom infekcie semenáčikov. U napadnutých semenáčikov dochádza k hnilobám hypokotylu v úrovni povrchu pôdy alebo v jeho blízkosti, k následnému vädnutiu a odumieraniu rastliny, dochádza k padaniu semenáčikov. Zdrojom infekcie semenáčikov môže byť aj pôda. Príznaky u semenáčikov nie sú však charakteristické a významne sa neodlišujú od padania semenáčikov, ktoré spôsobujú aj iné faktory. Napadnutie koreňového systému je najčastejšie pozorované na mladých rastlinách borovíc v lesných škôlkách alebo plantážach vianočných stromčekov, ale môže sa tiež vyskytovať na obnažených koreňoch starších stromov. Na plantážach vianočných stromčekov môže patogén rozsiahlo napádať koreňový systém a spôsobiť rozklad povrchovej vrstvy koreňov. Na nadzemnej časti nie sú príznaky spravidla patrné, pokiaľ huba nedosiahne koreňového krčku a nerozšíri sa po obvode kmeňa. V ďalšej fázi dochádza k žltnutiu, červenaniu až zhnednutiu ihličia, ktoré nakoniec aj opadáva. Po odlúpnutí kôry kmeňa pri povrchu pôdy je možné pozorovať pletivo presiaknuté živicom, ktoré je medovo-hnedé až tmavo hnedo sfarbené (tzv. smolenie).

Konáre a kmene borovíc môžu byť infikované v akomkoľvek veku stromu. Infekcia väčšinou začína ako rakovina (rakovinové poškodenia sa obyčajne prejavujú ako vpadnuté miesta), dochádza k výronu živice a postupnému odumieraniu tenkých konárov. Nad miestom infekcie ihličie vädne, stáva sa chlorotickým a následne sčervená a hnedne. Pri rozsiahlejšom napadnutí sa na povrchu konárov začne vyskytovať charakteristický výtok živice, ktorý môže viesť k masívnemu presýchaniu stromu od vrcholku smerom dole. Pri infekcii kmeňa a silnejších konárov dochádza k produkcii veľkého množstva živice, čo drevinu oslabuje a urychľuje jej odumieranie. Napadnutie celého obvodu kmeňa môže viesť k odumretiu stromu.

Chemické a biologické metódy ochrany nie sú známe alebo použiteľné (okrem morenia osív fungicídmi), preto je odôvodnené zakázať zavliekanie a šírenie huby *Gibberella circinata* na území Slovenskej republiky, a ustanoviť preventívne opatrenia a zníženie rizika zavlečenia a šírenia tohto škodlivého organizmu. Preto sú ustanovené požiadavky na úradné potvrdenie o neprítomnosti huby *Gibberella circinata* v miestach produkcie týchto rastlín na území Spoločenstva, resp. tretích krajín odkiaľ môžu byť tieto rastliny dodávané, respektíve dovážané na území Slovenskej republiky.

Odkazy na fotografie huby *Gibberella circinata* (anamorfné štádium *Fusarium circinatum*)

<http://www.forestryimages.org/search/action.cfm?q=fusarium%20circinatum>